

Motion till riksdagen 2022/23:984

av Leonid Yurkovskiy m.fl. (SD)

Mediefrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att det ska finnas en bredd av mediala aktörer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för initierandet av en dialog mellan de globala medieaktörerna för att säkerställa att det fria ordet inte tystas godtyckligt på de stora digitala plattformarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att upprätta en evenemangslista innehållande stora sportevenemang och klassiska svenska paradgrenar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Mediasektorn benämns ibland ”den tredje statsmakten” på grund av dess roll för demokratin. Det finns en grundläggande samsyn om att en av medias viktigaste uppgifter är att granska och kontrollera makthavare, institutioner och aktörer i demokratin, för att säkerställa att dessa aktörer fullföljer sina uppdrag på ett korrekt sätt för att upprätthålla respekten för dem bland landets invånare och omvärlden. Detta, tillsammans med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, bildar ett av fundamenten i svensk demokrati.

Demokrati och rapportering

Mediasektorns betydelse för vår demokrati går inte att försumma. Med pressfrihet genom tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, har medierna spelat och spelar en viktig roll för vårt demokratiska samhälle. Samtidigt är det ofta de mediala aktörerna som faktiskt sätter agendan i vårt land. Att kunna sätta agendan innebär ett stort inflytande över vilka frågor som diskuteras och vilka politiska beslut som fattas.

Denna typ av makt innebär ett stort ansvar för bredd, djup och perspektiv i reportage och rapporter. Det är därför viktigt att medierapporteringen är mångfasetterad, nyanserad och saklig. Dock kan en viss jargong, och vissa smala sanningar, alltid få fäste i en sluten krets eller grupp. En sådan utveckling i mediesektorn kan i förlängningen leda till en snedvridning och likformighet i den information som når medborgarna, vilket kan påverka demokratin negativt. De senaste åren har vi kunnat se en ökning av så kallade newsavoiders som känner ett minskat förtroende för traditionella medier. En diskussion har förts om existensen av en åsiktskorridor och att det finns ämnen som svensk etablerad media inte belyst i tillräcklig omfattning.

Teknikutvecklingen har förändrat förutsättningarna i mediebranschen. Vikande upplagor och minskande intäkter innebär att tidningarna står inför en större omställning. Allt fler tidningar producerar nu media i fler format än i pappersform. Annonsintäkter som minskar i takt med digitaliseringsomställningen sätter hård press på många mindre medieaktörer. Vi ser en övergång från specialisering på ett medieformat till mediebolag som anpassar formatet efter sammanhang.

Förtroendetappet för traditionella medier har öppnat upp utrymme på mediemarknaden för ett växande antal alternativa medier. Flera av dessa medier lyfter nyheter och perspektiv som många upplever inte återfinns i det traditionella medielandskapet. I detta nya medielandskap upplever vi en växande polarisering, där vissa grupper enbart konsumerar alternativa medier och förkastar traditionella medier, samtidigt som andra fördömer alternativa medier och enbart konsumerar information från traditionella aktörer. Detta är i grunden oroväckande för oss som tror att vägen till en nyanserad verklighetsbild går genom informationsinhämtning från en bredd av perspektiv och källor. Att sträva efter bredd ger ökade chanser att landa i en välavvägd uppfattning rörande olika skeenden. Det ger även ökade möjligheter att förstå människor med andra uppfattningar och annan verklighetsanalys än den egna. Detta är en del av grunden till ett välfungerande debattklimat. Vi tror även att en bredd är avgörande för att utveckla förmåga att på egen hand kunna bilda sig en uppfattning om vilka källor som är trovärdiga och vilka som inte är det. I ett större perspektiv kan det bli ett hot mot demokratin om olika grupper i samhället har olika bilder av samhällsutvecklingen och vad som är sant eller falskt i nyhetsrapporteringen. Framförallt om olika grupper på grund av sina olika verklighetsbilder upphör att försöka förstå varandras perspektiv och åsikter.

För att förebygga en alltför snäv medierapportering är det därför viktigt med en bredd av mediala aktörer som kan granska och sporra varandra till god saklig journalistik med många olika perspektiv.

Mediestöd och lokal rapportering

Det är viktigt att mediebevakning finns i hela landet. Många regionala och lokala nyhetsredaktioner upplever lönsamhetsproblem, ofta kopplat till vikande antal prenumeranter och minskade annonsintäkter, vilket i vissa fall leder till att regionala och lokala redaktioner läggs ned. Samtidigt kan inte framväxten av de alternativa medierna i alla sammanhang fylla de etablerade aktörernas funktion och täckning. Detta främst som följd av de alternativa mediernas begränsade resurser.

Det är problematiskt om landsbygden i framtiden står utan mediala aktörer som belyser dess perspektiv, eller granskar landsbygdens makthavare och utveckling. Samtliga invånare i Sverige behöver söka information om saker som berör dem och

deras liv, och samtliga makthavare i Sverige behöver känna att deras förehavanden kan utsättas för granskning.

Samtidigt är vi av den anledningen kritiska till en allt för stor statlig subventionering av medierna eftersom det kraftigt underminerar deras oberoende och förtroendet för att de granskar den politiska makten. Ett alltför omfattande statligt stöd skulle kunna tolkas som att staten söker köpa sig tillgivenhet från medierna. Staten kan således inte hålla medierna under armarna, trots mediesektorns svåra ekonomiska situation, eftersom det skadar förtroendet för såväl medierna som för staten.

Att flera lokala redaktioner idag har svårt att klara sig ekonomiskt har det länge rapporterats om. Sverigedemokraterna har flera politiska förslag som syftar till att underlätta för de lokala redaktionerna. Våra förslag för småföretag såsom lindring av sjuklöneansvaret och sänkta arbetsgivaravgifter torde kunna underlätta för framförallt mindre redaktioner som idag kanske inte ens uppbär presstöd. Dessa lättnader borde gynna lokal medienärvaro och i sin tur en bredare mediemångfald.

Sociala medier

Vi lägger allt mer tid på sociala medier. Globala medieaktörer har fått en betydande makt över informationsinfrastrukturen i Sverige. Framför allt har amerikanska och kinesiska aktörer fått omfattande möjligheter att påverka informationsspridningen och vilka yttranden som kan göras. Flera inflytelserika debattörer och politiker, men även vanliga medborgare, har tystats genom att få sitt konto på sociala medier avstängt på oförutsägbara grunder.

Med hänsyn till sociala mediers tunga roll i det offentliga samtalet, är det oroande att privata företag på svaga grunder kan stänga av konton och opinionsbildares möjligheter att nå ut med sitt budskap. Även om plattformarna har sina policys och användaravtal så har de nu blivit en så betydande del av informationsinfrastrukturen att godtyckliga avstängningar eller borttagande av innehåll blivit ett demokratiskt problem, även om dessa sker utifrån användaravtal. Vår utgångspunkt är därför att de aktörer som har sådan storlek att de blivit en betydande del av informationsinfrastrukturen inte bör tillåtas att ta bort innehåll som inte strider mot svensk lag. Regeringen bör initiera en dialog mellan de globala medieaktörerna för att säkerställa att det fria ordet inte tystas godtyckligt.

Evenemangslista

Det finns sportevenemang och svenska paradgrenar som mer än andra bör vara allmänt tillgängliga och tillhandahållas utan kostnad för befolkningen i vårt land. Vi tänker framför allt på evenemang som världs- och europamästerskapen i fotboll med tillhörande kvalmatcher, olympiska sommar- och vinterspelen, världsmästerskapen i längdskidåkning, världs- och europamästerskapen i friidrott, världsmästerskapen i ishockey, världsmästerskapen i handboll.

Efter att MTG förvärvade rättigheterna till vinter-OS i Sotji år 2014 och sommar-OS i Rio de Janeiro år 2016, visar statistik att 15 procent färre tog del av OS 2014 jämfört med OS 2010. Det var första gången som OS sändes av ett annat TV-företag än Sveriges Television och de låga tittarsiffrorna är oroväckande och gör behovet av en evenemangslista och den allmänna tillgängligheten än mer aktuell.

Idén med evenemangslista är att främja både nationens sammanhållning och identitetskänsla, vilket skulle bidra till en ökad inre solidaritet hos befolkningen. Samhället investerar även i elitidrott och deltagande i dessa evenemang, utifrån detta är det rimligt att dessa evenemang är tillgängliga för befolkningen. Det gäller även om sändningarna i framtiden kommer kunna nås via internet om evenemangen då enbart är tillgängliga bakom betalvägg. Därför anser vi att regeringen bör ges i uppdrag att inrätta ett system med utgångspunkt från det förslag som Myndigheten för press, radio och tv presenterade 2016¹.

Leonid Yurkovskiy (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Bo Broman (SD)

Jonas Andersson (SD)

Runar Filper (SD)

¹ <https://www.mprt.se/sv/nyhetsrum/nyheter/2016/utkast-av-rapporten-om-evenemangslista-ar-nu-publicerad/>.